

**Ірина Постоленко,
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини**

КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЦЕСОМ У ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Керівництво педагогічним процесом у школах Великої Британії здійснюється на загальнонаціональному і регіональному рівнях. В Англії та Уельсі центральний уряд запроваджує освітню політику в практику та узгоджує свою діяльність з іншими установами національного та регіонального рівня. Уряд надає фінансову підтримку всім освітнім організаціям. Міністерство освіти та зайнятості несе відповідальність за реалізацію освітньої політики в Англії. В Уельсі за реалізацію освітньої політики відповідає Департамент з питань підготовки та освіти Уельсу. Міністр освіти формує відомство управління кваліфікаціями та курикулумом, члени якого контролюють якість організації педагогічного процесу у школах. Зокрема, вони несуть відповідальність за систему проведення в школах оцінювання учнів віком 7, 11 та 14 років [2, 10].

За необхідне обладнання для шкіл та надання освітніх послуг несуть відповідальність місцеві органи управління освітою (LEAs) в Англії та Уельсі. Місцеві органи управління освітою мають в своєму складі керівника (лідера), виконавчі комітети та ради. До виконавчих комітетів входять представники від батьків та церковних організацій. Основними функціями місцевих органів управління освітою є такі:

- надання необхідних територій та будівель для шкіл, забезпечення шкіл необхідним обладнанням;
- фінансове забезпечення шкіл відповідно до регіонально узгодженої програми;
- проведення моніторингу за освітніми стандартами з метою їх вдосконалення;
- надання необхідного обладнання для учнів з особливими потребами, забезпечення шкіл психологічними та педагогічними соціальними послугами, слідкування за регулярним відвідуванням занять учнями;
- визначення періоду та тривалості навчальних семестрів та канікул для певних категорій шкіл;

- забезпечення шкіл ресурсами (у випадку, якщо це не є обов'язком школи);
- надання учням, які живуть на великій відстані від школи, безкоштовного транспорту для того, щоб дістатися до навчального закладу [2, 11].

Практика керівництва школою у приватних та державних секторах Англії та Уельсу відрізняється, проте вона має завжди узгоджуватися з встановленими центральним урядом стандартами. Існує кілька категорій шкіл, які отримують субсидії: громадські школи, школи, засновані на добровільному фінансуванні. Менеджмент таких шкіл здійснює шкільна адміністрація (до неї входять директор школи, представники батьків, вчителів, громадськості, місцевих органів управління освітою та фінансові організації) на чолі з директором школи. Адміністрація школи несе відповідальність за розподіл бюджету школи, кадрове забезпечення, зарахування та відрахування учнів зі школи. Також вона обирає стратегію діяльності школи та реалізації курикулуму. Щорічно школи готують доповіді про результати діяльності, які є доступними батькам та місцевій громаді, а також проводять батьківські збори [2, 12].

Менеджмент шкільної освіти у Північній Ірландії на національному рівні здійснюють Міністерство освіти (Department of Education (DE)) і Міністерство зайнятості та навчання (Department for Employment and Learning (DEL)), а на регіональному рівні – п'ять комітетів освіти та бібліотек (Education and Library Boards). Відповідальність за діяльність католицьких шкіл несе Рада католицьких шкіл (Council for Catholic-Maintained Schools (CCMS)), яка складається з представників релігійних громад, батьків, вчителів та міністерства освіти. Міністерство освіти контролює освітню політику, законодавство та розподіл ресурсів у школах, зокрема, воно несе відповідальність за реалізацію шкільного курикулуму, оцінювання знань учнів та систему тестування, підвищення стандартів навчання та викладання, процедури трансферу та селекції, стратегічного планування та фінансування навчання.

На регіональному рівні п'ять комітетів освіти та бібліотек, які включають в себе 26 регіональних графських територій, несуть відповідальність за діяльність шкіл. Комітети переобираються кожні чотири роки, 40 % представників кожного комітету становлять члени місцевих рад; 22 % – представники протестантських та католицьких

церков; решта – представники різних громадських організацій. Комітети освіти та бібліотек зобов'язані контролювати фінансові витрати шкіл, ефективність організації педагогічного процесу, надавати необхідне обладнання для роботи шкіл, забезпечувати навчальні заклади матеріальними ресурсами та транспортом [3, 46].

У Північній Ірландії більшість шкіл функціонують завдяки належному добровільному фінансуванню, яке здійснюється фізичними особами або організаціями. Всі добровільно фінансовані школи у Північній Ірландії мають адміністрацію, яка визначає стратегію розвитку школи та реалізації курикулуму. Так само в Англії та Уельсі, до складу шкільної адміністрації Північної Ірландії входять представники бізнесових організацій, місцевої влади, фінансових структур, батьків та вчителів [3, 46].

У Шотландії за реалізацію освітньої політики несе відповідальність Прем'єр-міністр. Шотландський виконавчий освітній комітет (Scottish Executive Education Department (SEED)) та Шотландський департамент ініціатив, транспорту на навчання впродовж життя (Scottish Executive Enterprise, Transport & Lifelong Learning Department (SEETLLD)) несуть відповідальність за реалізацію освітньої політики. Шотландський парламент видає велику кількість освітніх законів, які унормовують організацію педагогічного процесу в школах. Шотландський виконавчий освітній комітет контролює дотримання школами національних освітніх цілей та стандартів, формує національну освітню політику, надає директиви щодо впровадження курикулуму та проведення оцінювання [1, 10].

На регіональному рівні за розвиток освіти відповідають 32 унітарні ради, які називаються Шотландські місцеві ради (Scottish Local Authorities (SLAs)). В їх складі є представники місцевої влади, церковних громад та вчителів. Названа організація оприлюднює плани вдосконалення роботи шкіл на своїх територіях, а також зобов'язані контролювати роботу шкіл, зокрема, надання територій та будівель для навчання, а також необхідного обладнання школам. Шотландські місцеві ради відповідають за реалізацію навчального плану в школі. У кожній шотландській школі є адміністративний відділ, до якого входять директор, представники від батьків учнів, вчителі та інші громадяни [3, 10].

ЛІТЕРАТУРА

1. Organization of the education system in the United Kingdom – England, Wales and Northern Ireland. – Education, Audiovisual & Culture Executive Agency, 2008–2009. – 671 p.
2. Structures of Education, Vocational Training and Adult Education Systems in Europe [Electronic resource]. – England, Wales, 2003. – 58 p. – URL : http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_UN_EN.pdf.
3. Structures of Education, Vocational Training and Adult Education Systems in Europe [Electronic resource]. – Northern Ireland, 2003. – 58 p. – URL : http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_UN_EN.pdf.